

OPENBAAR OF GEHEIM

HOE ZIT HET PRECIES?

Goirle, december 2022
Anka Hermans
Team Juridisch, Domein Bedrijfsvoering

Inleiding

Informatie aan de raad is in principe openbaar! Openbare informatie geeft de raad de gelegenheid een publiek debat te voeren met het college en de burgemeester over het gevoerde bestuur. Hierdoor kan de raad zijn controlerende taak optimaal uitvoeren.

Er kunnen echter zwaarwegende redenen zijn om van deze regel af te wijken. Het kan nodig zijn dat documenten geheim moeten blijven. Juist omdat dit een inbreuk vormt op openheid en transparantie gelden er spelregels voor het proces rondom het opleggen van geheimhouding. Je kunt niet 'zomaar' iets geheimhouden.

Hoe zien die spelregels er eigenlijk uit? Waarom en wanneer kan geheimhouding worden opgelegd? Wil je op het gehele document of op bepaalde gegevens geheimhouding opleggen? Hoe leg je geheimhouding op? Wie kan geheimhouding opleggen en voor wie geldt die geheimhoudingsplicht dan? Blijft geheimhouding altijd in stand?

Met deze notitie wordt duidelijkheid gegeven over de spelregels voor opleggen van geheimhouding.

Welke vragen moet je beantwoorden vóórdat je begint aan je college- (of burgemeesters) voorstel om geheimhouding op te leggen?

- **Waarom wil je geheimhouding opleggen?**

Denk erover na waarom je geheimhouding wil opleggen.

Welke belangen worden geschaad wanneer bepaalde gegevens openbaar zijn?

Kijk hiervoor naar artikel 5.1 van de Wet open overheid. Motiveer waarom het belang van het opleggen van geheimhouding zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Alleen verwijzen naar artikel 5.1 Woo is dus niet voldoende! Als er géén belangen worden geschaad bij openbaarmaking dan kun je geen geheimhouding opleggen.

NB. Geheimhouding opleggen speelt vaak bij anterieure overeenkomsten, koop-/ en verkoopovereenkomsten en bedrijfsgegevens.

- **Wat moet geheim zijn?**

Op welke gegevens wil je geheimhouding opleggen? Gaat het om een heel document of een deel ervan? Soms kan het bijvoorbeeld voldoende zijn om op bepaalde bedragen geheimhouding op te leggen. Je kunt dan volstaan met het 'zwarten' van deze bedragen. De 'gezwarte' gegevens neem je op in een bijlage. Op deze bijlage wordt geheimhouding opgelegd. Uiteraard moet je ook gedeeltelijke geheimhouding motiveren.

- **Hoelang moet de geheimhouding duren?**

Denk na over de duur van de geheimhouding? Als je op voorhand al weet dat de geheimhouding maar beperkt hoeft te duren (bijvoorbeeld totdat de overeenkomst is gesloten) leg dan meteen de opheffingsdatum vast. Leg je geen opheffingsdatum vast dan moet je later weer een besluit laten nemen om de geheimhouding op te heffen.

Procedure en wettelijk kader

Gemeentewet

- Het college en de burgemeester kunnen geheimhouding opleggen op stukken die zij aan *de raad of leden van de raad* overleggen (artikel 25, lid 2 Gemeentewet).
  - **Aan de raad:** als het college (of de burgemeester) geheimhouding oplegt op documenten die aan de raad ter besluitvorming (of als bijlage bij deze besluitvorming) worden voorgelegd, dan moet de raad deze geheimhouding bekrachtigen (artikel 25, lid 3 Gemeentewet). Dat moet in de eerstvolgende raadsvergadering. Doet de raad dit niet, dan vervalt de geheimhouding.
  - **Aan leden van de raad:** als het college (of de burgemeester) geheimhouding oplegt op documenten die een raadslid (of raadsleden) wil(len) inzien dan hoeft de raad deze geheimhouding niet te bekrachtigen. De geheimhouding duurt totdat het college de geheimhouding opheft.

N.B. Op 11 oktober 2022 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel 'Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur' aangenomen. Op het moment dat deze wet in werking treedt wijzigen de geheimhoudingsbepalingen in de Gemeentewet. Anders dan nu het geval is, wordt niet langer vereist dat de raad de opgelegde geheimhouding bekrachtigt. Op het moment dat deze wet in werking treedt wordt deze notitie aangepast.

Wet open overheid (Woo)

- Bij het opleggen van geheimhouding moet sprake zijn van een belang als genoemd in artikel 5.1 van de Wet open overheid.
- Meest voorkomende gronden voor het opleggen van geheimhouding:
  - *Artikel 5.1, lid 1, sub c:* als het gaat om bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de gemeente zijn meegedeeld;
  - *Artikel 5.1, lid 2, sub b:* als het gaat om economische of financiële belangen die in dit geval zwaarder wegen dan het algemene belang van openbaarheid.
  - De in de Woo opgenomen weigeringsgronden zijn als bijlage toegevoegd aan deze notitie.
- Woo-verzoek:

Krijgt het college (of de burgemeester) een Woo-verzoek over een document waarvoor geheimhouding geldt dan moet dat Woo-verzoek gezien worden als een verzoek tot het opheffen van de geheimhouding.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

- Op grond van de AVG moeten stukken geanonimiseerd worden. Dit betekent dat in documenten die naar de raad worden verstuurd, los van de vraag of er geheimhouding moet worden opgelegd, persoonsgegevens verwijderd moeten worden.

Tot slot

Register geheime stukken

- De griffie houdt een register bij van alle stukken waarvoor geheimhouding geldt.
- 2x per jaar wordt bekeken voor welke stukken de geheimhouding kan worden opgeheven.

Handige tool bij gedeeltelijke geheimhouding en/of anonimiseren

- Octobox
Sinds kort hebben we in Goirle een handige anonimiseringstool: Octobox.
Met Octobox kun je gegevens 'zwarten'. In het gezwarte deel komt vervolgens de wettelijke grondslag te staan.
- Wil je gebruikmaken van Octobox? Meld je bij Eric van Rouwendaal.
- Heb je hulp nodig bij het gebruik van Octobox? Meld je bij Adriaan van Bragt (beheerder Octobox).
- Handleidingen voor het gebruik van Octobox vind je op 't Oranjeplein:
<https://oranjeplein.goirle.nl/gho-plein/detail/anonimiseren-met-octobox/content/1073>

Wet open overheid

Geraadpleegd op 15-12-2022.
Geldend van 01-08-2022 t/m heden

Artikel 5.1. Uitzonderingen

- 1 Het openbaar maken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
  - a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
  - b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
  - c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
  - d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 3.1 onderscheidenlijk paragraaf 3.2 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de betrokkene uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven voor de openbaarmaking van deze persoonsgegevens of deze persoonsgegevens kennelijk door de betrokkene openbaar zijn gemaakt;
  - e. nummers betreft die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de levenssfeer maakt.
- 2 Het openbaar maken van informatie blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
  - a. de betrekkingen van Nederland met andere landen en staten en met internationale organisaties;
  - b. de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen, in geval van milieu-informatie slechts voor zover de informatie betrekking heeft op handelingen met een vertrouwelijk karakter;
  - c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
  - d. de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
  - e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
  - f. de bescherming van andere dan in het eerste lid, onderdeel c, genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens;
  - g. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
  - h. de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage;
  - i. het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
- 3 Indien een verzoek tot openbaarmaking op een van de in het tweede lid genoemde gronden wordt afgewezen, bevat het besluit hiervoor een uitdrukkelijke motivering.
- 4 Openbaarmaking kan tijdelijk achterwege blijven, indien het belang van de geadresseerde van de informatie om als eerste kennis te nemen van de informatie dit kennelijk vereist. Het bestuursorgaan doet mededeling aan de verzoeker van de termijn waarbinnen de openbaarmaking alsnog zal geschieden.
- 5 In uitzonderlijke gevallen kan openbaarmaking van andere informatie dan milieu-informatie voorts achterwege blijven indien openbaarmaking onevenredige benadeling toebrengt aan een ander belang dan genoemd in het eerste of tweede lid en het algemeen belang van openbaarheid niet tegen deze benadeling opweegt. Het bestuursorgaan baseert een beslissing tot achterwege laten van de openbaarmaking van enige informatie op deze grond ten aanzien van dezelfde informatie niet tevens op een van de in het eerste of tweede lid genoemde gronden.
- 6 Het openbaar maken van informatie blijft in afwijking van het eerste lid, onderdeel c, in geval van milieu-informatie eveneens achterwege voor zover daardoor het in het eerste lid, onderdeel c, genoemde belang ernstig geschaad wordt en het algemeen belang van openbaarheid van informatie niet opweegt tegen deze schade.
- 7 Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op milieu-informatie die betrekking heeft op emissies in het milieu.